מקץ-חנוכה תשפ"ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שצ"ד

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **מקץ**, ועתה הוא **יום שביעי של חנוכה**, ומובן לכל אחד שיש שייכות וקשר גדול בין פרשת מקץ לימי חנוכה הקדושים, כי פרשת מקץ יוצאת תמיד בימי חנוכה הקדושים [ועל־פי רוב "שבת חנוכה" זה בפרשת מקץ], ועלינו להבין מה הקשר ביניהם, ומה הלימוד היוצא לנו לעובדא ולמעשה, איך נזכה להמשיך על עצמנו את האור הגדול שמאיר בימים אלו, וניקח את זה איתנו לכל השנה.

כשמגיעים זמני־רצון ועיתותי־שמחה, ימים־טובים שיש לנו במהלך השנה, זה לא אמור לבוא בגישה של "הגענו לימים האלו, ומנסים לנצל אותם כמו שצריך, וזה עובר"... לא כך צריך להיות, אלא כשמגיע איזה יו"ט בתוך מעגל השנה, הנפש קונה קנין נצחי בתוך הזמן הזה, והקנין הזה מלווה את הנפש של האדם בכל השנה ובכל החיים ולנצח נצחים!

כי למעלה בשמים, לא נמצאים תחת צמצום והגבלת ה'זמן', למעלה בשמים נמצאים ממעל לכל אלו הדברים, ורק אצלנו – פה בעוה"ז – נמצאים תחת ה'זמן', שהנה מגיע כ"ה כסליו, ומתחילין ימי חנוכה עד "זאת חנוכה", ויודעים שזה הזמן של חנוכה, ואז זוכים להנות [ברוחניות] מהאור הגדול המאיר בימים אלו, אבל בשמים זה דבר שתמיד קיים! ובימים אלו אנו זוכים להמשיך על עצמנו את האור הגדול הזה...

עתה נתבונן: מה פרשת השבוע – **פרשת מקץ** – מלמדת אותנו?

המדרש בתחילת פרשת השבוע (בראשית רבה פט, א), פותח בזו הלשון: **וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים** (בראשית מא, א), **קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ** (איוב כח, ג), **זְמַן נָתַן לָעוֹלָם כַּמָּה שָׁנִים יַעֲשֶׂה בָּאַפֶלָה**; ומיד כשמגיע אותו הזמן – החושך נדחה, וכמו שאומרים בכל לילה בתפילת ערבית, שהקב"ה

"**גולל אור מפני חושך**", ואמנם זה מתקיים בכל יום ויום בבוקר, כשמגיע זמן עלות השחר ונץ החמה, אזי החושך הולך, וכן הוא בכל ענייני חיי האדם, בני אדם מרגישים לפעמים שהם נמצאים בתוך חושך – צר להם ומר להם, והם לא רואים 'אור בקצה המנהרה'... – "**מתי ייגמר החושך הזה?! כ"כ רציתי להרגיש טיפת אור בחיים שלי!**"...

ו'אור' היינו 'שמחה', וכמ"ש (משלי יג, ט) "**אור צַדִּיקִים יִשְׂמָח**"; 'אור' ו'שמחה' זה אותו ענין, כי 'אור' הוא לאו דוקא שהשמש זורחת והכל מאיר, זה נקרא 'אור **השמש**', וכן מנורה שדולקת – זה נקרא 'אור **המנורה**', היינו אור גשמי, אבל אור רוחני זה שמחה, סיפוק ושביעת־רצון של הנפש, היינו שהנפש שמחה, והשמחה הזאת מדליקה אור! **השמחה שאדם מרגיש בנפשו, זו השמחה מכונה בשם 'אור'!**

בזוהר הקדוש כתוב: "**רז דא אור**"; 'רז' – לשון של 'סוד' – עולה כמספר '**אור**', ו'רז' היינו כשמתגלה לאדם דבר שהיה סתום ממנו עד עכשיו, זה היה אצלו בבחינת 'סוד', וכשהוא מתחיל להבין את הסוד של העניין – זה מייצר אצלו אהבה מיוחדת להקב"ה.

בכל יום אנו אומרים בק"ש את פרשת 'ואהבת' (דברים ו, ה): "**וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ**"; שהיא מצות "אהבת ה'" – שאדם יזכה לאהבת ה' יתברך, יגיד בפה מלא '**רבש"ע, אני אוהב אותך כ"כ**!' ובזה הוא מקיים מצות עשה של "**וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ**".

ומובא בכתבי האר"י, שמילת "**וְאָהַבְתָּ**" עולה כמספר פעמיים '**אור**' [שהוא מספר של 'רז', כאמור], מה העניין בזה? שאדם מרגיש כזה אור – כזאת אהבה להקב"ה, עד שזה נעשה בבחינת (משלי כז, יט) "**כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים**", שזה ענין של '**אור ישר ואור חוזר**' – פעמיים '**אור**', כי **מאיר** לאדם כזה אור, כזאת שמחה ואהבה, והקב"ה כביכול **מאיר** לו בחזרה, בבחינת "**אור ישר ואור חוזר**", שזה פעמיים '**אור**', ולכן הוא עולה כמניין "**וְאָהַבְתָּ**"; זה אדם הזוכה לאור בחיים שלו!

וזאת צריכין לדעת, שעניין השמחה והאור האמורים, מגיע דווקא אחר החושך! וכמו שחכמינו הקדושים אומרים (שבת עז:): "**כברייתו של עולם, דברישא חשוכא והדר נהורא**" – קודם "**וַיְהִי עֶרֶב**" ואח"כ "**וַיְהִי בֹּקֶר**"; כך הקב"ה ברא את הבריאה!

וכך הוא בכל ענייני היהדות [אכן, יש יוצא מן הכלל, אבל ברוב הדברים כן הוא], היום הולך אחר הלילה, דהיינו כשמגיע הלילה – מתחיל יום חדש; למה הקב״ה ברא את זה בצורה כזאת? **כי כדי שאדם יעריך ויחשיב את האור – הוא מוכרח מקודם לדעת מהו ׳חושך׳!**

משל לילד, שמיום לידתו הוא אף–פעם לא ראה חושך, הוא נולד בחדר מואר, ושם נשאר עד שגדל... וכי יכולין להסביר לו מה זה ׳אור׳? הוא לא מבין על מה אתה מדבר... כי הוא כל הזמן שהה רק בתוך אור, ואין לו מושג מהו ׳חושך׳, ועל־כן איננו יודע מהו המושג של ׳אור׳, כי אצלו ״זה מה שיש״...

אולם, מיד כשיוציאו את הילד הזה לחוץ אל חשכת הלילה, או שיכבו לו את האור בחדרו – הוא מיד ייבהל עד עמקי־נפשו: ״מה קרה?!״... **ואז יכולין להסביר לו מהו ׳חושך׳!** וכמובן, הוא מיד רוצה שידליקו את האור בחזרה...

וכך הוא בכל חיי האדם, שלפני כל זריחה של אור שרוצים להאיר באדם – לתת לו שמחה וחיות בימי חייו, שירגיש שהוא חי חיים מאושרים, כדי שהוא יזכה לזה מוכרחים מקודם לשים לפניו ענין של ׳חושך׳, ועליו לזכור תמיד את הסוד של ״**קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ**״, היינו שיהיה סוף וקץ לחושך, ומיד כשמגיע הזמן של סוף החושך – אזי אז מתחיל האור לזרוח, והאור שאדם מרגיש אז, אי־אפשר להסביר איזה תענוג זה... – ״הייתי בחושך וחשבתי שאני כבר אף–פעם לא אראה אור, והנה הקב״ה התגלה אליי!״...

ובזה מתחיל המדרש את פרשת השבוע, ומדבר זאת גבי יוסף הצדיק; הנה יוסף הצדיק היה שתים־עשרה שנה בכלא [תחילה היה עשר שנים, ואח״כ נגזר עליו שישהה שם עוד שנתיים], ואע״פ שעבר עליו מה שעבר – הוא החזיק מעמד!

כל מה שעבר על יוסף הצדיק – ׳צדיק יסוד עולם׳, היו אלו עניינים גבוהים מאד! יוסף הצדיק התעתד להיות השליט על הארץ, וכמ״ש (בראשית מב, ו) ״וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ״, והעניין הוא, כי יוסף הצדיק הוא כנגד ׳מידת היסוד׳, שזה מה שיחייה את עם ישראל עד סוף כל הדורות!

הרי הוא אחד משבעת הרועים של עם ישראל – אברהם, יצחק ויעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד, הם הרועים של כל נשמות ישראל לדורות עולם, ובזכותם

יש לנו את כל המידות – מידת אהבה וחסד מאברהם אבינו, מידת הגבורה מיצחק אבינו, מידת התפארת מיעקב אבינו, וכן כולם, ויוסף הצדיק זכה למידת היסוד!

מהי 'מידת היסוד'?

מדת היסוד זה ענין של התקשרות להקב״ה, לעמוד תקוף בכל מיני ניסיונות, ובפרט ניסיונות של תאוות העוה״ז, שאכן זה לא דבר קל... זה מהעבודות הכי קשות! כי הרי אדם נולד עם היצר הרע, וכמ״ש (בראשית ח, כא) ״כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו״ **– מעת שהוא נולד יש לו כאלו משיכות, ואיך עומדים בזה ולוחמים? את הכח הזה קיבלנו מיוסף הצדיק, שאלו הם הצדיקים שבכל דור, שהם מתקשרים לקדושתו של יוסף הצדיק, ומשפיעים את הכח הזה לכל נשמות ישראל!**

והנה, מחמת שיוסף הצדיק היה עתיד להיות מרכבה למידת היסוד, שישפיע לכל נשמות ישראל הכח האמור, הוא היה מוכרח לעבור את כל זה, כי איתא בפירוש בזוהר הקדוש, שאם יוסף הצדיק לא היה נמצא מקודם במצרים, ולא היה עובר את כל הגלות שעבר – המכירה שמכרוהו, השהייה אצל פוטיפר, שזה היה ניסיון כזה חזק, וכן אח״כ ששמו אותו בכלא, וכל מה שעבר שם, אם לא היה עובר את כל זה, לא היה מגיע לכל האורות האלו, ולא היה כח אח״כ לנשמות ישראל להחזיק מעמד בעת שהותם במצרים... אבל הקב״ה סיבב שהוא יהיה שם כדי לכבוש דרך לנשמות ישראל שיצטרכו לבוא למצרים, ולעבור את ״כּוּר הַבַּרְזֶל״, ומשם יצאו מזוככים ומוכנים לקבל את התורה בהר סיני – כחודשיים אחר יציאת מצרים!

נמצא אפוא, שהייתה זו השגחה עליונה, כי הרי שנשמות ישראל ירדו למצרים זו היתה גזירה מ״בין הבתרים״, שהקב״ה אמר לאברהם אבינו (בראשית טו, יג) **״יָדֹעַ תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה״**, [וזה נמתק למאתיים ועשר שנים], והרי צריך שיהיה לעם ישראל קיום במצרים, כי מצרים היא ״עֶרְוַת הָאָרֶץ״, זה המקום הכי גרוע בכל העולם, כדאיתא בפירוש בתנא דבי אליהו (רבה, פרק ז): **״אין לך אומה בעולם, שהיתה שטופה בדברים מכוערים, וחשודים בכשפים ובזמה ובכל מעשים רעים, אלא המצרים בלבד״**; מצרים היה מקור הזוהמה של

כל העולם, ועם ישראל היו מוכרחים לרדת לשם כדי להזדכך ולצאת משם העם המובחר להקב"ה, ואם יוסף הצדיק לא היה שם מקודם, ולא היה כובש את הדרך ע"י ש**'הוא'** החזיק מעמד שם – מאין לנשמות ישראל הכח החזק הזה?... ועלכן יוסף הצדיק עבר את כל זה, שאכן זו לא עבודה פשוטה... לא כל אחד יכול לעמוד בדברים כאלו... אבל יוסף הצדיק עמד בניסיון! **הוא החזיק מעמד, והוא כבש את הדרך!**

ולכן הוא זה שנעשה השליט בארץ מצרים, וכולם באו אליו, הוא החייה אותם וכלכל אותם, וכדכתיב בסוף פרשת ויגש (בראשית מז, יב) "**וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֵת כָּל בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף**" – כולם באו אליו!

אבל ההקדמה לכל זה – שהוא היה בכלא עשר שנים; והנה, גם אחר שהגיע סופן של עשרת השנים בכלא, והוא היה אמור לצאת משם [כמו שאומרים חכמינו הקדושים], אבל נוספו לו שנתיים נוספות מחמת שאמר לשר המשקים (בראשית מ, יד) "כִּי אִם **זְכַרְתַּנִי** אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וְעָשִׂיתָ נָּא עִמָּדִי חָסֶד וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵאתַנִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה" – אמר לו שיזכירו אצל פרעה שהנה הוא גונב מארץ העברים וכו', והרי עתה פתר לו חלום לטובה, שישיבו אותו לעבודתו, ולכן ביקשו שיזכירו לטובה.

שזה ענין של **הכרת הטוב**, וקשור מאד לימי חנוכה הקדושים – ענין של **תודה והודאה**, להכיר טובה להקב"ה!

מי שזכה לעשות היום סיום של סדר זרעים בירושלמי, הרי שהמסכת האחרונה בספר זרעים היא מסכת **ביכורים**, ומי שלמד מסכת ביכורים ראה שהזמן של ביכורים מתחיל בחג השבועות [ולכן הוא נקרא "**חג הביכורים**", וככתוב בתורה], כי אז הפירות חדשות הן, ותחילת זמנן הוא.

ועד מתי מותר להביא ביכורים? עד חנוכה; חנוכה הוא סוף זמן הבאת הביכורים (כמובא במשנה ביכורים פ"א משנה ו).

מדוע בחרו דוקא בחנוכה?

כי חנוכה זה השיא והפסגה של הכרת הטוב להקב"ה!

ולכן, עד חנוכה – יש זמן להביא את הביכורים, ובכדי לא לפספס את הזמן הזה – צריכים מיד להודות להקב"ה! יש פירות חדשים? תודה להקב"ה! אל תחכה לחורף... תבוא לביהמ"ק, ותן תודה להקב"ה! ועד מתי הזמן? עד

חנוכה; כי חנוכה זה החותמת של העניין! חנוכה הוא הסיום של הבאת הביכורים כי אז אנו מראים להקב"ה כמה אנחנו מודים לו על כל החסדים שהוא עושה איתנו, על כל פרט ופרט של החיים "**אילו פינו מלא שירה כים, אין אנו מספיקים להודות לך**"! וזה דבר שאדם צריך להרגיל את עצמו להגיד להקב"ה, כי להודות להקב"ה על כל פרט ופרט בפרטי פרטיות, כמובן שזה דבר גדול מאד, אבל לפעמים הרשימה מאד מאד ארוכה... ולא בכל פעם יש לאדם את השכל הנכון איך להודות להקב"ה, ויש בני אדם הסובלים הרבה נפשית, ואין להם תמיד את השכל הנכון איך להודות להקב"ה על כל פרט ופרט של החיים, ואיך לבקש באמת הלאה וכו', כי לזה צריכין סייעתא דשמיא, וכן ישוב הדעת ושכל נכון, ולא כל אחד זוכה לזה... אבל אם לפעמים '**כן**' מתעורר אצל האדם איזה אור, הוא מרגיש התעלות והתרוממות, ירגיל עצמו לומר "**אילו פינו מלא שירה כים, אין אנו מספיקים להודות לך**"!

את הלשון הזאת אומרים בתפילת '**נשמת**' בכל שבת בבוקר; תפילת 'נשמת' זו תפילה עליונה מאד, ומגיעה ממקום גבוה, תפילת "**נשמת כל חי**" היא תפילת מיוחדת שאומרים אותה בכל עיתותי־רצון, ובעיקר בתפילת שבת בבוקר, ובתוך תפילה זו אומרים: "**אילו פינו מלא שירה כים**" – אפילו אם הפה שלי היה מלא בשירה כים, אגב הלשון '**שירה כים**' היינו כמו עם ישראל שאמרו **שירה** על **ים סוף**, דהיינו אפילו אם הפה שלי היה מלא שירה כים – כמו עם ישראל על הים סוף, שאז נפתחו כל השמים, והתקיים (שמות טו, ב) "**זֶה אֵ־לִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ**" – היה גילוי שכינה כזה עד ש"אפילו עוללים ויונקים שמטו דדיהם מפיהם ואמרו: "**זֶה אֵ־לִי וְאַנְוֵהוּ**" (ילקוט שמעוני, בשלח טו), אזי אפילו אם היינו זוכים להגיע למצב כזה של אמירת שירה להקב"ה כמו נשמות ישראל על הים סוף, אעפ"כ "**אין אנו מספיקים להודות לך ה' אלקינו**"!

ועל מה? "**על אחת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו**"; אנחנו לא מספיקים להודות לך, רבש"ע, על חסד אחד!

אם מתבוננים במילים אלו – זה קורע את הלב! כי אפילו אם אנו רוצים להודות להקב"ה על חסד אחד שעשה איתנו – אין אנו מספיקין... וזה אחד מתוך "**אלף אלף אלפי אלפים ורבי**

רבבות" – מיליארדים! בלי סוף! א"כ, מאיפה מתחילים?... אז לכן חכמינו הקדושים נתנו לנו את התפילה הזאת, שבה תגיד להקב"ה '**רבש"ע, "אין אנו מספיקים להודות לך" – אני לא מספיק להודות לך!**'... ובעצם, בתוך מילים אלו – מונח הכל, שאדם אומר '**רבש"ע, הייתי רוצה להודות לך בלי סוף**' אבל צריכים קצת צמצום, בלתי אפשרי על הכל, ולכן אומרים "**אין אנו מספיקים להודות לך**" – אנחנו מבטלים את עצמנו לגמרי, ובזה מודים להקב"ה: '**רבש"ע, יישר כח ותודה על הכל!**'...

אלו הם ימי חנוכה, שהם "ימי הודאה", זמן של הכרת הטוב, ולכן עד אז עדיין מביאים ביכורים; לא היה לך זמן עד עכשיו לבוא לירושלים עם פירות הביכורים? עד חנוכה יש לך עדיין זמן להשלים את זה, כי עד חנוכה זה עדיין "ימי הודאה"...

כשאדם זוכה באמת להכיר את החסדים שהקב"ה עושה אתו, אזי החושך מתחיל לילך ולהסתלק... הוא מתחיל להרגיש קצת אור בחייו!

אדם הוא מדוכא, מבולבל, 'מה יהיה איתי? מה יהא הסוף לצרות שלי? אני מרגיש כ"כ מבודד, מה כבר יהיה איתי?!'... כל זה בגלל שהוא לא נותן לעצמו את ההזדמנות להכיר את החסדים שהקב"ה עושה אתו! משא"כ מיד כשאדם זוכה להכנים זאת בדעתו, ולדעת "**כל החיים שלי זה רק הקב"ה**"...

ובזה נבין את הנקודה שהתחלנו לדבר ממנה: יוסף הצדיק יושב עשר שנים בכלא, והוא מחזיק שם מעמד היטב, והוא לא מפסיק לדבר אל הקב"ה, לחזק אנשים, מגיעים שר המשקים ושר האופים – מדבר עמם כפי מה שהם, **הוא יודע לנצל את המצב שבו הוא נמצא!**

שבזה מונח כל הבעיה של אדם שנקלע למצב בלתי צפוי, הוא לא היה מוכן אליו, וזה נקרה לפניו, והנה הוא מאבד את העשתונות לגמרי... אבל אדם שיודע שבכל מקום שהוא מגיע – מן השמים גלגלוהו אליו, הוא יודע '**הקב"ה הביא אותי לכאן**', אזי הוא עושה את ההכי טוב שהוא יכול לעשות באותו המצב... **זה חושך, זה מר, צר לו לאדם, אבל כאן בתוך החושך ג"כ יש מה לעשות...**

וכמו שרבינו ז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' קיב), שאפילו אם אדם נתון בתוך חושך גדול מאד, אם משם דייקא הוא

יפנה להקב"ה ויצעק ויקרא להקב"ה באמת "**ה' הושיעה!**" – דווקא בגלל שהוא מרגיש עכשיו היטב את החושך הזה שמסבב אותו, בבחינת הפסוק שרבינו מזכיר שם (תהלים יב, ט) "**סָבִיב רְשָׁעִים יִתְהַלָּכוּן**" – שהוא מרגיש עתה מסובב ממש עם חושך של רשעים, וקשה לו מאד, אומר רבינו: **אם תצעק להקב"ה** – זאת אומרת שתבין 'פה אין לי שום עצה בלעדיך, רבש"ע!' "בלתך אין להושיע" – אין לי פה שום עצה אלא רק לקרוא אל הקב"ה! אומר רבינו: מיד כשעשית את זה, מתקיים "**ה' אוֹר לִי**" (מיכה ז, ח), ה'דיבור אמת' מאיר לך עד ש"**ה' אוֹר לִי**"... נדלק האור! הייתי בתוך תוקף החושך, הייתי ממש כְּעִוֵּר המגשש באפילה, וצעקתי להקב"ה, והתקיים אצלי "**אֵל ה' וַיָּאֶר לָנוּ**" (תהלים קיח, כז), – צעקת להקב"ה, והנה התחלת להרגיש אור...

למה אדם מרגיש את עצמו כ"כ בחושך, בצער ובמרירות? בגלל שהוא מרגיש מגורש מהקב"ה, הוא מרגיש כאילו הקב"ה לא צריך אותו, והקב"ה שם אותך בחושך כדי להראות לו "מי אתה"... 'מה אתה רוצה, ולאן אתה רוצה להגיע?'... כך אדם חושב, **וזוחי כל הטעות שלו!**

ואומר רבינו שם, שאין שום עצה אחרת, אלא רק לחפש את '**נקודת האמת**'! אם קוראים את כל הפרקים הנפלאים שבספר 'נר להצדיק', איך שמוהרא"ש הקדוש מסביר את כל הכוונות של חנוכה, רואים שהכל סובב והולך על '**אמת**'.

בכל בוקר בתפילת שחרית, אחר ק"ש, אנו אומרים **שמונה** פעמים את המילה "**אמת**" ["אמת" אתה הוא ראשון, "אמת" ממצרים גאלתנו וכו'], ואלו הם **שמונת** ימי חנוכה, ור' נתן מסביר את זה בליקוטי הלכות, הלכות חנוכה, ומוהרא"ש מסביר זאת יותר בפרטיות עם כוונות האריז"ל, שזה האור של חנוכה, שכל יום מחפשים את האור בתוך החושך! מדליקים את נרות חנוכה **בלילה**, ודייקא **למטה מעשרה טפחים**, בתוקף החושך, שרומז על מצב שאדם נוטה להתייאש לגמרי, דייקא שם מדליקים את נרות חנוכה! איך? ע"י 'אמת'! שבכל לילה מאיר עוד ועוד נקודה של 'אמת' – "אני לא מאבד את העשתונות!"...

ר' נתן מסביר, ש'**אמת**' הוא **כ"א** פעמים **כ"א** [כלומר, המספר עשרים ואחד כפול עשרים ואחד יוצא ארבע–מאות ארבעים ואחת, כמנין '**אמת**'], מה זה **כ"א**? מסביר ר' נתן: **כ"א** הוא

השם **אהי"ה**, שעניינו הוא "**אנא זמין למהווי**" – '**אני רוצה מעכשיו להיות ערליכע איד – יהודי כשר! לא יודע מה היה, איך היה, "מעכשיו" אני רוצה!**'...

ומהו שמכפילין את מניין **אהי"ה** עשרים ואחת פעמים? מדוע **אהי"ה** פעמים **אהי"ה**? מסביר ר' נתן, שזה ענין שהוא 'מכפיל את עצמו מתוך עצמו' [כמו ענין של הכאה], מה הלימוד בזה? מסביר ר' נתן: **שעל כל פרט ופרט של החיים, על כל רגע ושניה, אתה עושה התחלה חדשה!** זה אמנם מבהיל על הרעיון – אך זוהי הכוונה, שאדם כ"כ רגיל בזה ושקוע בעניין הזה של 'להתחיל מחדש', עד שזה נעשה אצלו בדרך 'אוטומטית'...

וזה כל הסוד של **ימי חנוכה**; אם מסתכלים ב'**נר לחצדיק**' רואים נוראות נפלאות! הספר הזה הוא אור שמוהרא"ש הקדוש הוריש לנו! על שני עניינים זכינו שמוהרא"ש הקדוש השאיר לנו ספרים המבארים עניינים גבוהים עפ"י לימודי רביז"ל: '**ברית שלום**' – על ברית מילה, '**נר לחצדיק**' – על ימי חנוכה הקדושים, וכמובן ישנו קשר גדול בין שני עניינים אלו, כי אחד מהדברים שרצו היוונים לעקור מעם ישראל הוא מצות ברית מילה, וניצחנו אותם!

ומוהרא"ש כותב שם בהקדמה, שספרים כאלו יצאו דייקא מחמת שמוהרא"ש עבר כ"כ הרבה מכל מיני אנשים שלא העריכו ולא החשיבו אילו הלימודים יכולים להוציא מספרי רבינו ור' נתן... ואכן, מוהרא"ש רצה להוציא את הסידור "**אור האורות**" על כל העניינים כולם, אבל לכה"פ לשני דברים אלו זכינו, ולמה? מוהרא"ש כותב שם בהקדמה, שהוא חיבר זאת כדי להראות שיש 'קצת יותר' מכל אלו המחלוקות, מריבות וליצנות... [מוהרא"ש מביא שם בסוגריים לשון מאד נפלאה בעניין הזה], כי מי שמסתכל בספר הקדוש הזה בעין האמת – זה גילוי אלקות נורא!

מי שיש לו איזו גישה לכוונות, יחודים וכל מיני מאיפה הוא יתחיל?... הוא רק יסתכל בזה, וכבר זה עושה לו סחרחורת... והנה לוקחים את הדברים הגבוהים הללו, ועושים לך סדר שתבין 'מה הולך כאן'... מה היסוד, ולאן מגיעים.

הכלל, שמוהרא"ש הקדוש כותב שם בהקדמה, שהוא חיבר את הספר הזה כדי להראות שיש 'קצת יותר' מכל

מיני ליצנות, ביקורת, ושאר דברים שמוהרא"ש סבל מהם הרבה מאד... ואשרינו שזכינו לאלו הגילויים!

והנה, כל דברי מוהרא"ש מיוסדים על דברי ר' נתן בליקוטי הלכות [רק שמוהרא"ש פירט את זה יותר ויותר], ומסביר שם מוהרא"ש שבכל לילה ישנו צירוף אחר של השם אהי"ה וכו', והכלל העולה למעשה: 'אמת' הוא כ"א פעמים כ"א, **התחדשות על התחדשות על התחדשות! בלי סוף!**

נשוב לענייננו של יוסף הצדיק: יוסף הצדיק יושב בכלא עשר שנים, הוא מחזיק מעמד, לא מאבד את העשתונות! והנה מגיעים שר האופים ושר המשקים, ומספרים לו חלומותיהם, והוא פותר להם, אומר לשר המשקים 'הכל יהיה בסדר, תצא מכאן, וישיבו אותך לעבודתך', ולשר האופים פותר כפי הפתרון השייך לו.

והנה, כשמדבר יוסף הצדיק לשר המשקים, הוא אומר לו: 'בעוד שלושה ימים תצא מכאן, תחזור הזרה לתפקידך, ועוד יוסיפו לך משכורת... אבל תזכור אותי!'... הרי אני נתתי לך עצה, חיזקתי אותך, אתה היית כבר בייאוש גמור, וחשבת שאתה אבוד, והנה נתתי לך תקוה, אזי בבקשה "**זְכַרְתַּנִי** אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ", וכופל לשונו: "**וְהִזְכַּרְתַּנִי** אֶל פַּרְעֹה", תזכור שהיה פה מישהו על–ידך בכלא, וחיזק אותך'...

אך כמובן, מסיימת הפרשה הקודמת: "**וְלֹא זָכַר** שַׂר הַמַּשְׁקִים **אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכָּחֵהוּ**", ואומר רש"י: "**בו ביום**"; לא שעברה תקופה ואז שכח, אלא כבר באותו היום שכח... **חרי קיבלת טובה ממישהו, הוא פתר לך לטובה, הציל את החיים שלך, אבל זה גוי...**

ואדם צריך להיזהר מאד שלא ליפול את המידה הזאת של אי–הכרת הטוב, זו מידה כ"כ גרועה! מוהרא"ש היה תמיד אומר, שזוהי המידה הכי גרועה! [היינו גבי 'מידות', כי כמובן עובר על האדם כל מיני ניסיונות קשים וכו', אבל 'מידה' שיש עם האדם יום–יום, הכי גרוע זה להיות 'כפוי טובה'].

ומוהרא"ש היה מלמד זאת כבר בתחילת התורה, בפרשת בראשית, אחר חטא אדם הראשון, הקב"ה בא לאדם הראשון ושואלו (בראשית ג, יא) "**הֲמִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ**", עונה אדם הראשון: "**הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ וָאֹכֵל**" – זרק את האשמה על אשתו... אומר רש"י: "**כאן כפר**

בטובה"; וזה אשר גרם מה שגרם... כי במקום שהיה מתוודה ואומר "חטאתי, עויתי, פשעתי, רבש"ע תמחל לי", הוא זרק את האשמה על אשתו, ובזה נגרם מה שנגרם...

ואם כבר מזכירים את העניין הזה, **כמה אדם צריך לראות שבבית שלו לא יהיה את זה! כמה אדם צריך לכסוף ולהשתוקק שהבית שלו יחזור למצב של 'גן עדן' – אדם וחוה קודם החטא!**

אם רבינו הקדוש אמר, שהנשמה שלו לא הלכה לעץ הדעת (שיחות הר"ן, סי' קס"ו; חיי מוהר"ן, סי' תרט), נמצא שיש לנו איזה קשר לזה, **ואם אנחנו רוצים באמת להיות מקורבים לרבינו, ולהיות תלמידים אמיתיים, ולקשר עצמנו לרבינו, רבינו יכול 'לסחוב' אותנו חזרה אל המקום הזה!**

כי הרי גם רבינו בעצמו, אם הוא לא הלך לעץ הדעת, לכאורה היה עליו להיוולד מלאך וכו', אבל אנחנו יודעים שרבינו נולד לזה העולם, והיו לו הורים, וסיפר רבינו את כל הניסיונות שהיו לו בעודו ילד, וכל מה שעבר וכו', ואיך זה מסתדר לכאורה עם השיחה שלא הלך לעץ הדעת? לכאורה אם לא הלך לאותו החטא, לא היו צריכים להיות כל אלו הניסיונות...

אך התשובה היא פשוטה: רבינו הקדוש, מרוב טרחות ויגיעות בעבודת ה', שהוא ממש ביטל את עצמו לגמרי [ואכן, בגיל צעיר מאד כבר השלים רבינו את כל ענייניו, כי הרי הסתלק בגיל שלושים ושמונה וחצי], אזי הגיע להשגה הזאת של **'אני לא הייתי שם!'**... וכדי להגיע להכרה הזאת – כמה אדם צריך להתייגע! אבל רבינו כבר כבש לנו את הדרך... **ואם אנחנו נבטל את עצמנו לגמרי, ונהיה מקורבים אמיתיים לרבינו, רבינו ימשוך אותנו לשם! כל אחד כפי התקרבותו...**

ואם כתוב אצל חטא עץ הדעת שעיקר הפגם היה ענין של 'כפוי טובה', כמה אדם צריך לראות שבביתו 'כן' יהיה הרבה **'הכרת הטוב'**, וכך יזכה לתקן את העניין הזה, ולחזור כבר עתה אל העניין של 'לפני חטא עץ הדעת', וייזהר מאד מאד לבל יכשל מעתה ח"ו בעניין של 'כפוי טובה', וידאג שבבית יהא תמיד **'הכרת הטוב'** – בין הבעל לאשתו, וכן להפך, מכל הכיוונים יכירו טובה אחד לשני, וידעו ש'כך בונים בית', ו'כך מחזירים את עצמנו אל תוך הגן עדן'!

נשוב לעניין יוסף הצדיק: יוסף הצדיק אומר לשר המשקים: ״זְכַרְתַּנִי אִתְּךָ כַּאֲשֶׁר יִיטַב לָךְ וגו׳ וְהִזְכַּרְתַּנִי אֶל פַּרְעֹה״, אך ״בו ביום״ הוא שכח, כי גוי הוא שקוע בכל הדברים שלו, ומה הוא זוכר מדברים כאלו...

והנה, לפי דברי רבינו (ליקו״מ ח״א סי׳ סב), שר המשקים ושר האופים אלו הם הקליפות; רבינו אומר שם שיש שלוש קליפות: **פרעה** – הוא הקליפה הגדולה, הוא ׳הָעֹרֶף׳, הוא המקור של הטומאה, הוא **פ״ה ר״ע**, אבל הוא לא עושה את הכל בעצמו... מי עוזר לו לחטוף את הקדושה מהאדם? יש לו את **שר המשקים** ואת **שר האופים** ואת **שר הטבחים**, ורבינו מקשר זאת שם לגבי תאות אכילה ושתיה, כי ׳שר המשקים׳ הוא ענין של שתיה – ששותים יין, ויש ענין של שכרות וכו׳, ׳שר האופים׳ זה ענין של תאות אכילה, היינו כשזה לא בקדושה, לא עפ״י התורה, וכן ׳שר הטבחים׳ – בפשטות הוא האחראי על השחיטה [לא מדברים מלשחוט אנשים, אלא הוא זה שמכין את בשר הבהמות למלך (רש״י)], ושלושת הקליפות הללו הם ׳שרי פרעה׳, ומסביר רבינו שהם אלו התופסים את הדיבור של איש הישראלי, כי הדיבור של קדושה יוצא מהגרון, ו׳פרעה׳ הוא על ׳הָעֹרֶף׳ ורוצה לתפום את הדיבור שלא יצא מהגרון, שלא יהיו ח״ו דיבורים קדושים, ולכן הוא שולח את שלושת השרים שלו – ג׳ הקליפות הנ״ל: שר המשקים, שר האופים ושר הטבחים, והם תופסים את הדיבור שלא יוכל לצאת מהפה... [רבינו אומר שזה ענין הקנה, הוושט והווריד׳ים וכו׳, כולם מקושרים לענייני׳ם של אכילה, וגם הקנה – אפילו שלא אוכלים דרכו, אלא נושמים דרך הקנה, מסביר האר״י הקדוש שהקנה מקבל לחלוחית מהוושט והווריד׳ין, כי צריך שיהיה לקנה לחלוחית, א״כ בעצם היא כן שואבת איזו חיות מהאכילה ושתיה של האדם, (זה מובא בליקוטי תורה להאריז״ל, בפרשת וישב)], א״כ מה שייך לגוי כזה שיהיה אצלו ענין של ׳הכרת הטוב׳?...

מביאים לאדם את הכל ׳על טס של זהב׳ – כל מה שהוא צריך, תורה, תפילה, שידוכים, את הכל מביאים לו! מה הוא עושה? ׳לא, אינני רוצה׳... **איפה השכל של האדם?!...**

מילא אם היית עכשיו צריך לקחת ׳את חפירה׳, וללכת לחפור באדמה – מובן למה אין לך כח... אבל מביאים לך הכל! תפתח את העיניים, תפתח את השכל, נותנים לך הכל! אתה יכול לעסוק בתורה, יכול להתפלל, לעבוד

את ה', להתחתן ולבנות בית נאמן בישראל... אבל מה חסר? שכל...

מוהרא"ש כותב באין–ספור מכתבים: **"הלוואי שהיה מקום שהיו יכולים לקנות בו שכל, ואם היה מקום כזה – המוכר היה העשיר הכי גדול בעולם"...**

אדם שאין לו את זה, אזי זה כמו שאנו מוצאים פה, שר המשקים שכח את יוסף... הרי היית בכלא, היית במקום הכי נמוך, ויוסף הצדיק נתן לך תקוה, וכבר אתה שוכח?!...

והנה, אומרים חכמינו הקדושים, שיוסף הצדיק ישב עוד שנתיים בכלא מחמת שהוא אמר "כִּי אִם **זְכַרְתַּנִי** אִתְּךָ וגו' **וְהִזְכַּרְתַּנִי** אֶל פַּרְעֹה" – כפילות לשון. והמדרש מביא את הפסוק (תהלים מ, ה) **"אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר שָׂם ה' מִבְטַחוֹ וְלֹא פָנָה אֶל רְהָבִים"**.

ולכאורה יפלא, יוסף הצדיק הוא הפסגה של אמונה וביטחון בה', מחזיק מעמד בתוך בור שזרקוהו האחים אליו, ואח"כ מכרוהו, הגיע למצרים, עבר ניסיונות והעלילו עליו עלילות, וכי יש עליו איזו תביעה מדוע הוא אמר לשר המשקים "**זְכַרְתַּנִי וְהִזְכַּרְתַּנִי**", ועל זה הוא צריך לשבת עוד שנתיים?

הסביר מוהרא"ש הקדוש [שהיה מזכיר שזה עפ"ד ספר 'תולדות יעקב יוסף' – התלמיד של הבעש"ט הקדוש]: **באותן שנתיים שהיה יוסף הצדיק בתוך הכלא, הוא למד שלא מצפים ולא בוטחים לקבל שום טובה חזרה מבן אדם!**

זה גילוי נורא! לא מדברים שהיה ליוסף הצדיק, ח"ו, איזה חיסרון של ביטחון בהקב"ה, הוא בוודאי ידע היטב שרק הקב"ה יכול להצילו מתוך הבור, ואף גילה את אלקותו יתברך, כלשונו "**לֵאלֹקִים פִּתְרֹנִים**" (בראשית מ, ח), אבל מה? הוא עדיין חשב שאם אדם קיבל ממנו איזו טובה – הוא יחזיק טובה על כך, ויחזיר בחזרה ג"כ טובה...

בכל שנה היה רגיל מוהרא"ש לחזור על השי חה הזאת, וכולם הבינו שזה סובב והולך על מוהרא"ש בעצמו, כי זה היה כל החיים של מוהרא"ש, שהנה עוזרים לבן אדם, מביאים לו ישועה – באיזו דרך שהיא, מגדלים אותו – אם זה בחור, עברו עליו הרבה דברים לא פשוטים, ופעמים שהיה שקוע בדברים לא טובים, ומרימים אותו, נותנים לו הכוונה חדשה בחיים, שאפשר לו עדיין לצאת מזה ולהתמיד בתורה, והוא מתחיל לעשות סיומים בכל התורה

כולה, שזה מה שנותן לו נשימה לחיות, ואט אט מוציאים אותו מכל זה, מלבישים אותו במלבושים טובים, עוזרים לו להתחתן, ולא סתם זורקים אותו – ׳תתחתן, ושלום לך׳... עוזרים לו בכל פרט ופרט איך יבנה את הבית שלו, שיהיה ׳שלום בית׳ אמיתי, וזוכה ב״ה לילדים, ויש לו הכל, יש לו גן עדן!

והנה, לכאורה מגיע לכה״פ ׳יישר כח׳ ו׳תודה׳ למי שזיכה אותך בכל זה; אם אדם היה זוכה למידות טובות, היה עליו להגיע לעניין הנ״ל של **״אין אנו מספיקים להודות לך״** – זו השפה שהיה צריך לדבר בה... אבל נגיד שאדם לא הגיע עד לדרגה כזאת, לכל הפחות יאמר ׳תודה׳ [כל אחד כפי רגישותו], אבל **במקום זה לקבל אבנים?! במקום זה, ה׳ ישמור, ללכלך ולהתלוצץ?! זה כבר ׳כפוי טובה׳ ברמה גבוהה מאד, וזה דבר שקשה מאד להבין אותו...** וכמו שמוהרא״ש היה תמיד אומר, שזה דבר שאי אפשר להבינו...

[ומוהרא״ש היה מסביר בזה, שיש לפעמים אדם שהוא לא רוצה להודות מהיכן קיבל, ה׳אגו׳ שלו לא נותן לו את זה – ׳וכי אני אגיד שהייתי שם?׳ זה לא מתאים לו... וממילא זה גורם לו שהוא איננו מעריך את מה שהוא קיבל כלל וכלל].

הכלל, יוסף הצדיק הצטרך לשבת שנתיים נוספות בבית הכלא כדי ללמוד: ׳אל תצפה לטובות מאף בן אדם! אתה תמשיך לגמול חסד עם כולם, לחזק אנשים, ואם אדם יזכה ויתן לך ׳תודה׳ – אשרי לו, ואם לא – אל תישבר מזה, אל תגיד ׳אני סוגר את החנות׳, ומה לי עם אנשים... אלא תמשיך, רק אל תצפה לטובות בחזרה!׳...

רבינו אומר בספר המידות (אות דעת, סעיף ל״ג): **״מִי שֶׁמְּשַׁלְּמִין לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְרַחֵם עָלָיו וְנוֹתֵן לוֹ שֵׂכֶל גָּדוֹל בַּעֲבוּרַת הַבּוֹרֵא״**; זה מה שהיה עם יוסף הצדיק! יוסף הצדיק קיבל בחזרה ׳רעה תחת טובה׳, וכמובא בפרשת השבוע, שפתאום התפרסם בכל מצרים שהמלך פרעה השתגע – **״וַתִּפָּעֶם רוּחוֹ״** (בראשית מא, ח), והוא קורא לכל הפסיכיאטרים והפסיכולוגים והחרטומים שלו, ואף–אחד לא יכול לעזור לו... הוא נמצא ממש לפני ׳שבר–עצבים׳, רח״ל...

והנה, שר המשקים יושב אצל פרעה ואומר שיש לו משהו להגיד... ומה הוא

אומר? מתחיל לספר בזלזול על יוסף הצדיק – "**וְשָׁם אִתָּנוּ נַעַר עִבְרִי עֶבֶד לְשַׂר הַטַּבָּחִים**", ומה קרה אתו? "**וַנְּסַפֶּר לוֹ וַיִּפְתָּר לָנוּ אֶת חֲלֹמֹתֵינוּ אִישׁ כַּחֲלֹמוֹ פָּתָר**" – הוא פתר בדיוק כפי שהיה אח"כ...

אך זה לא ששר המשקים 'נזכר' פתאום ביוסף הצדיק, אלא מתוך ההכרח סיפר על יוסף הצדיק, ואז החלה הישועה, שבזה מתחילה פרשת השבוע, שהוציאו את יוסף מן הכלא; ויוסף הצדיק בוודאי רואה 'איך יצאתי מן הכלא? ע"י ששר המשקים – הקליפה הזאת – מתוך מה שקרה לו בדבר החלום, הוא הזכיר אותי... **אבל בזה שישבתי שנתיים בכלא, למדתי שאי אפשר לצפות לשום תגמול של בן אדם!**'...

כאמור, העניין הזה מובא בקיצור בספר ה'תולדות' הקדוש, ומוהרא"ש הקדוש היה מרחיב העניין: **תחזק, תאמץ, תשמח, תפיץ, תעשה את הכל, אתה מחכה שמישהו יכיר לך טובה? זו טעות! אל תצפה לזה!**

את הלימוד הזה יוסף הצדיק קיבל בשלימות בתוספת השנתיים בבית הכלא, ומעכשיו הוא כבר לפרשת השבוע – להיות המשביר והשליט על כל הארץ, הוא יפרנס את כולם! 'כולם' היינו כל מצרים, וכן כל הארצות כולן, כולם באים אל יוסף, ויוסף יודע איך להתנהל איתם, הוא נותן להם הוראות – "אתם רוצים אוכל? תמולו את עצמכם"... מדוע? כי יוסף הצדיק השיג "צריכים להוריד את הלכלוך, הטומאה והזוהמה שיש פה!"... ואף כשפרעה שמע זאת, הוא אמר שאם יוסף הצדיק כך אומר – כך עושים... וזה מבואר היטב לפי דברי רבינו ז"ל (ליקו"מ, ח"א, סי' ט') שפרנסה תלויה בשמירת הברית, ולכן פרעה אמר: "אם יוסף אומר למול – תצייתו לו, כי אם לא – כולכם תרקבו כמו התבואה"...

וכל זה עד שהאחים הקדושים מגיעים אליו... ופה יוסף הצדיק צריך להתנהל איתם בחכמה גדולה, כי הם לא הכירו אותו, אך יוסף הצדיק 'כן' הכיר אותם, והבין שעתה צריכים לימודים חדשים... יוסף הצדיק הבין שעכשיו הוא הגיע אל המצב של "**קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ**" – מה היה ה **קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ**? העשר שנים בכלא זה היה תיקון על העבר, ועוד שנתיים נוספות כדי ללמוד את הלימוד של '**לא לצפות לשום תגמול והכרת הטוב מאף–אחד**', ועתה הגיע הזמן של "**קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ**" – עכשיו אני יכול לצאת לאור עולם! אני יוצא מהכלא,

ואינני מצפה לשום תגמול משום אדם! אני מקיים **״אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר שָׂם ה׳ מִבְטַחוֹ״**! וכאמור, בוודאי שיוסף הצדיק בטח תמיד בה׳ יתברך, אבל עדיין היה חסר הלימוד של ציפיית טובה ממישהו אחר, ואת זה הוא למד באלו השנתיים ימים... ואח״כ הוא נעשה שליט על הארץ, והוא מוכן לעזור לכולם, ובפרט לאחים שלו, ללמד אותם את כל זה, ונהג עמם בחכמה מיוחדת עד שיגיעו למצב של **״אָבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ״** – שאדם יגיע אל התיקון על האמירה: **״הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי״** – שאדם זורק את האשמה על אחרים, וכן בין האחים כך היה בתחילה – ׳אילו היית יהודה אומר להחזירו היינו שומעים׳ וכו׳, היו כל מיני דעות מי אשם בעניין, אבל יוסף הצדיק מגלגל איתם עד שיגיעו למצב שהם יאמר בפה מלא: **״אָבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ עַל אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ צָרַת נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְּנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת״**, ואז ראה יוסף הצדיק שהם הגיעו למצב שהוא יכול להתגלות אליהם, ויהיה להם קיום במצרים...

הכלל העולה, אדם צריך לקנות בנפשו את המידה הנפלאה של ׳להכיר טובה׳, ולא לזרוק את האשמה על אף–אחד, ואף אם קרה משהו – ״אני אשם״...

בכל בוקר אנחנו קורין במשנת ״איזהו מקומן״ שיש כל מיני סוגי אשמות: אשם גזלות, אשם מעילות, אשם שפחה חרופה, אשם נזיר, אשם מצורע, אשם תלוי; ׳אשם תלוי׳ זה כולל את כל הדברים שישנם, אל תזרוק את האשמה על אף–אחד, תיקח את האשמה על עצמך, ותבקש מחילה... זה נקרא ׳אשם **תלוי**׳, שלא ברור לאשם שעשה חטא, ולכן הוא מביא אשם ״תלוי״, והוא לא אומר ״אם לא ברור לי שעשיתי חטא – אינני צריך להביא אשם״, **תביא ׳אשם תלוי׳! יש לך ספק? אם היית יודע ודאי שלא אשמת – אינך צריך להביא, אבל אם אתה בספק – חייב להביא, וכך אתה יודע שאתה תולה את האשמה בך ולא באף–אחד אחר...**

זה הסוד של **״קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ״** – עברו עשר שנים, ובנוסף עוד שתי שנים, ואחר כל הזמן הזה יוסף הצדיק לימד שלא סומכים על טובה של אף–אחד! ואז הגיע ענין של **״קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ״** – מתחיל אור בחיים, שאדם יהיה מגדל של אור, הוא יזריח, הוא יאיר לכולם!

יוסף הצדיק ׳בֵּין רגע לרגע׳ – יצא מבית האסורים זה עתה, והנה הוא כבר ׳פיצץ׳ את פרעה עם כאלו דברים, שפרעה בעצמו מתפעל לגמרי;

הרי כאמור, פרעה כמעט מתמוטט לגמרי, והנה יוסף הצדיק מגיע, שומע אותו, מנחם אותו – ׳אל תדאג, הכל בסדר, יהיו שבע שני רעב אחר השבע, אבל יש עצה!׳... **שזה ענין שמביאים לאדם עצה, מנסים לעזור לו, אזי אפילו פרעה, כשהוא שומע כאלו דברים, הוא מודה ״אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ״ – אתה הצלת אותי!**

אותו דבר אליך: **רוצים לעזור לך! רוצים להציל את החיים שלך!** בחור שהיה שקוע היכן שהיה שקוע, הנה מביאים לך סדר–דרך–הלימוד, רוצים לחתן אותך, רוצים להביא לך שידוך, והנה אומר ׳תעזוב אותי, מה אתה רוצה ממני?!׳... **כמה אדם צריך סייעתא דשמיא שיזכה להכניע את עצמו! שיאמר ׳מה, באמת יש עצה בשבילי? אדרבה! תגיד לי׳...**

ופרעה לא עוזב את יוסף הצדיק, ושואל בעצתו כדת מה לעשות, ויוסף הצדיק נותן לו עצות נפלאות, ועל העצה של ״וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן״, מסביר ר׳ נתן זאת בדרך התחזקות, שזה ענין שאדם יזכור תמיד לְמָה הוא זכה!

מה היתה הבעיה פה? היו שבע שני שבע, והגיעו שבע שני רעב ״וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה״ – לא זוכרים כלום... מה יוסף הצדיק אומר? תעשה דברים מסוימים שעל ידם תזכור תמיד שהיה פעם שָׂבָע! יהיו אוצרות ששם זה יהיה מונח, והיכן הם האוצרות? אצל הצדיק... מדוע? **כי אדם בעצמו הוא לא זוכר כלום... אבל אם אתה מגיע אל הצדיק – יש לו להצדיק שפע...**

יש רעב קשה מאד בארץ, והנה מגיעים אל הארמון של יוסף הצדיק, ו׳**מה אתה צריך?**׳ מביא הכסף, והנה קיבלת, ואתה הולך הביתה שמח – ׳**הוא הציל את החיים שלי**׳...

שזה מה שנעשה במצרים, שבני אדם החיו את עצמם עם השפע של יוסף הצדיק, עד שאמרו לו (בראשית מז, כה) ״הֶחֱיִתָנוּ״ – ׳**הצלת אותנו!**׳... זה מה שהם קיבלו מיוסף הצדיק, כי זהו כל הלימוד של יוסף הצדיק – **לחיות בני אדם!**

והוא לא צריך את זה לכבוד שלו... הוא כבר למד היטב: **תשכח מהכבוד! כבוד יתנו לך? שר האופים ושר המשקים יתנו לך כבוד? הוא לא מצפה לכבוד...** האוצרות נמצאים אצלו, והוא אומר לפרעה: ׳אל תפחד, רק ״וְהָיָה הָאֹכֶל לְפִקָּדוֹן״ – אנחנו

נעשה מחסנים שיהיו לנו לעזר בשנות הרעב׳...

ובזה מסביר ר׳ נתן: **אם אדם היה תמיד מזכיר לעצמו – ׳אמנם עכשיו אני בקטנות מוחין, ולא זוכר כלום, אבל אני פעם ׳כן׳ הרגשתי ו׳כן׳ ראיתי דברים נפלאים, היתה לי התלהבות גדולה, היה לי טוב איזו תקופה, אז מן השמים הראו לי שיש אפשרות – רק שעכשיו נסגר... כיבו את האור... אבל אם ׳כיבו את האור׳ זה אומר שלעולם לא יהיה יותר אור? השמש לא תזרח יותר? לא... עתה הוא לילה, כיבו את האור, אבל ברגע שאמצא את ה׳מפסק׳ שדרכו מדליקים את האור – מיד אדליק את האור!**

אבל כל זה בתנאי שאתה יודע שיש כזה דבר... אם אדם איננו יודע מכל זה, וחושב ׳אף–פעם לא היה אור, ולא יהיה שום אור׳, אז הוא מסכן גדול...

ולכן, אדם צריך תמיד לזכור שיש ענין של ״קֵץ שָׂם לַחֹשֶׁךְ״ – ישנו קץ וסוף לזה, וכמו שאמרנו היום בתפילת ר״ח: **״ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו, תחילה וראש לפדיון נפשנו״** – יהיה לזה סוף! ׳ואני גם זוכר שהיה לי פעם איזה אור, התלהבתי מאד פעם׳ וכו׳, ומה קרה אח״כ? לפעמים אדם נעשה יותר מבוגר, וזה גורם לו כך, ובפרט אם עדיין לא זכה למצוא את זיווגו, ועובר עליו וכו׳, אבל בזאת אדם צריך לאחוז: **הרי פעם האיר לך, ותזכור את זה היטב, ואם תבוא ליוסף הצדיק, ותגיד את האמת, תזכה שזה יחזור לך!**

אנו מוצאים שכתוב לקמן (בראשית מז, מח) ״**וַתִּתֹּם הַשָּׁנָה הַהִוא וַיָּבֹאוּ אֵלָיו בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא נְכַחֵד מֵאֲדֹנִי כִּי אִם תַּם הַכֶּסֶף וּמִקְנֵה הַבְּהֵמָה אֶל אֲדֹנִי לֹא נִשְׁאַר לִפְנֵי אֲדֹנִי בִּלְתִּי אִם גְּוִיָּתֵנוּ וְאַדְמָתֵנוּ**״ – ׳מה שאתה רואה, זה מה שיש לנו, זהו! אל תדבר מכסף ומשום דבר אחר, אלא רק אני – עם כמה סמרטוטים שיש עלי, ואולי האדמה שיש לי, וזהו... אני רעב, ואין שום דבר!׳... עונה יוסף הצדיק: **׳באת אליי? אני כבר אסדר לך מה שאתה צריך׳...** וכמו שאכן היה...

שזו המעלה של אדם המתבונן ומכיר באמת: **׳מה רוצים ממני? רוצים את הכבוד ממני? רוצים כסף ממני?׳...** יוסף הצדיק כבר יודע שהוא לא יקבל שום דבר – לא כסף ולא כבוד, שר המשקים שכח אותו כבר מזמן... אבל **׳אני רוצה להאיר!׳...**

שזה האור של **ימי חנוכה**, שמגלים לנו אשר בתוך תוקף החושך, ובתוך ימי החורף, ובעיקר כשהגיע חודש טבת – תוקף ימי החורף, דייקא אז מדליקין את הנרות "מתחת לעשרה טפחים", תדע אשר "**וְקַ֥ן שָׁ֖ם לַחֹשֶׁךְ**"! אתה חושב שזה חורף, והכל חשוך וכו', **לא! דוקא עכשיו מאיר האור של חנוכה!**

דיקא עכשיו האור של חנוכה מאיר, והוא מלווה אותנו לכל השנה!

בחורף יש לנו את שני החגים – חנוכה ופורים, **ח׳ו׳ר׳ף׳** נוטריקון **ח׳נוכה ו׳פ׳ור׳ים**, ואלו ב׳ החגים שיש לנו בחורף – מחיים אותנו! וכמו שמסביר ר׳ נתן בתחילת הלכות השכמת הבוקר, שבחגים אלו הקב״ה בא לבקר אותנו... בשלושת הרגלים, אנחנו צריכים לבוא לביה״ק, אבל בחנוכה ופורים הקב״ה בא לבקר אותנו, בבחינת "**ביקור חולים**", מחייה אותנו ומשמח אותנו!

אלו הם ימי חנוכה – "**וְקַ֥ן שָׁ֖ם לַחֹשֶׁךְ**", מתחיל אור חדש!

הקב״ה יעזור לנו, שנזכה להמשיך על עצמנו את אור הימים האלו! נשאר לנו עוד יומיים שאפשר לנצל **ב׳יסופים, ת׳פילות ור׳צונות** להקב״ה [שזהו **כ׳ת׳ר׳**], וה׳ יתברך יזכנו לפעול כל משאלות ליבנו לטובה, ישועות בכל העניינים – בני, חיי, ומזוני רויחי, ובקרוב יתגלה האור של משיח צדקנו בגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב
ע״ה, ולע״נ הרה״ח ר׳ בנימין ביניש בן ר׳
יחזקאל שרגא נ״י ולעילוי נשמת מיכל
רונית ע״ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ״י וכל משפחתו
ולהצלחת כל התורמים והעוסקים
במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ״י
הילד ישי בן סילקא יעל נ״י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ״י
נעמי מרים בת חוה תחי׳
סילקא יעל בת אביבה תחי׳
משה בן אירן נ״י

ולע״נ ר׳ שלמה חנוך חרש ז״ל בן ר׳ ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע״ה, ר׳ יעקב דוד בן אברהם ז״ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע״ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט״א. לע״נ אליעזר שלמה ז״ל בן בנימין שיבלחט״א. לע״נ אהרן בן שלמה ז״ל, לע״נ הילד יהונתן ז״ל בן אושרה דינה תחי׳ ולע״נ סיוון בת אליהו ע״ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון
״אשי ישראל״ בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה